

NaCoBeZu – na co będę zwracać uwagę

Dział U źródeł – Konflikt i porozumienie

- znasz pojęcia: manipulacja, tragizm, komizm, topos, alegoria, symbol
- wskazujesz cechy gatunkowe: tren, mit, epos, hymn, tragedia, groteska
- odróżniasz rodzaj literacki danego tekstu
- wskazujesz i nazywasz osobę mówiącą w tekście
- rozróżniasz liryczne ja i podmiot zbiorowy
- rozróżniasz rodzaje narratorów i narracji
- redagujesz charakterystykę porównawczą
- potrafisz powiązać intertekstualnie teksty literackie (np. K.I Gałczyński „Żarłoczna Ewa”, A. Osiecka „Adam i Ewa” z „Upadkiem pierwszych ludzi” z Księgi Rodzaju”.
- w tekście lirycznym określasz podmiot liryczny, sytuację liryczną, nastrój wiersza, kompozycję, typ liryki.
- wskazujesz funkcje środków poetyckich: metafora, apostrofa, anafora, epitet, porównanie, porównanie homeryckie, apostrofa, funkcje frazeologizmów w wierszu
- odróżniasz komizm od groteski
- wskazujesz podobieństwa i różnice w tekstach mówiących o II wojnie światowej: W. Szpilman „Pianista”, E.E. Schmitt „Dziecko Noego”
- wskazujesz elementy obrazu istotne w analizie obrazu: kompozycja, nastrój, plan, rodzaj obrazu (scena batalistyczna, scena rodzajowa, portret, pejzaż, martwa natura, abstrakcja)
- znasz atrybuty bogów (Atena, Afrodyta, Hera, Zeus, Posejdon, Hermes)
- stosujesz frazeologizmy związane z mitologią i Biblią (min.: drzewo poznania dobra i zła, drzewo życia, jabłko niezgody, koń trojański, pięta Achillesa)
- znasz biografię Jana Kochanowskiego
- wskazujesz cechy stylu urzędowego

Dział II Władza i prawo

- znasz pojęcia: pareneza, hagiografia, cenzura, anakolut, aluzja, pokolenie Kolumbów, wiersz wolny, uniwersalizm, historiografia, mecenat, alegoria, humanizm, reformacja, parafraza
- wskazujesz cechy gatunkowe: legenda, kronika, satyra, reportaż, pamiętnik, ballada, opowiadanie, pieśń
- odróżniasz rodzaj literacki danego tekstu
- wskazujesz i nazywasz osobę mówiącą w tekście
- rozróżniasz liryczne ja i podmiot zbiorowy
- rozróżniasz rodzaje narratorów i narracji
- określasz świat przedstawiony w utworach epickich
- określasz cechy literatury faktu i przyporządkowujesz tekst do niego, jego rodzaje gatunkowe
- redagujesz sprawozdanie
- znasz problematykę utworów dotyczących drugiej wojny światowej: M. Białoszewski „Pamiętnik z powstania warszawskiego”, G. Herling-Grudziński „Inny świat”, T. Różewicz „Ocalony”
- interpretujesz wyżej wymienione teksty
- wskazujesz ich cechy formalne (język, składnia, stosunek podmiotu mówiącego do wydarzeń)
- wskazujesz sytuację liryczną, adresata wiersza
- przypisujesz twórców do określonych epok kulturowych: średniowiecz, renesans, barok
- wskazujesz zróżnicowanie języka narodowego
- odróżniasz normę wzorcową i użytkową języka
- znasz różne style wypowiedzi i ich cechy (potoczny, artystyczny, naukowy i urzędowy)
- odróżniasz język mówiony od pisanego, wskazujesz ich cechy

Rozdział III Oblicza cywilizacji

- znasz pojęcia: realizm, awangarda, futuryzm, wywiad, komizm,
- wskazujesz cechy gatunkowe: informacja dziennikarska, artykuł prasowy, felieton, plakat, dziennik
- odróżniasz rodzaj literacki danego tekstu
- wskazujesz i nazywasz osobę mówiącą w tekście
- rozróżniasz liryczne ja i podmiot zbiorowy
- określasz bohatera lirycznego
- wskazujesz funkcje neologizmów, czcionki w tekstach awangardowych,
- wskazujesz różnorodność poezji współczesnej – klasycyzującej (Miłosz, Szymborska, Herbert) i awangardowej (Młodożeniec)
- rozróżniasz rodzaje narratorów i narracji
- określasz świat przedstawiony w utworach epickich
- charakteryzujesz bohaterów tekstów epickich (wygląd, wykształcenie, zachowanie, wiek, marzenia, wartości)
- określasz cechy literatury faktu i przyporządkowujesz tekst do niego, jego rodzaje gatunkowe
- przyporządkowujesz teksty literackie do poszczególnych epok kulturowych: oświecenie, romantyzm, pozytywizm, lit. współczesna.
- redagujesz pisma użytkowe: CV, list motywacyjny, zaproszenie, ogłoszenie, podanie, list oficjalny, życiorys, dedykacja
- znasz rodzaje słowników i ich celowość
- interpretujesz plakat

Rozdział IV Sztuka a...

- znasz pojęcia: kicz, arcydzieł, sztuka, kultura, kultura masowa i k. wysoka, parafraza, pastisz, plagiat, etyka dziennikarska
- wskazujesz gatunki kultury masowej: komiks, graffiti, mural,
- odróżniasz perswazję od manipulacji
- wskazujesz cechy gatunkowe: opowiadanie, reportaż, recenzja, wywiad, scenariusz filmowy
- rozumiesz pojęcia plener, cięcie, ujęcie, plany filmowe, zbliżenie, najazd kamery
- wskazuje przykłady adaptacji filmowych lub teatralnych dzieł literackich
- odróżniasz rodzaj literacki danego tekstu
- wskazujesz i nazywasz osobę mówiącą w tekście
- rozróżniasz liryczne ja i podmiot zbiorowy
- rozróżniasz rodzaje narratorów i narracji
- określasz świat przedstawiony w utworach epickich
- wskazujesz cechy tekstu dramatycznego
- określasz funkcje didaskaliów

Zagadnienia związane z gramatyką:

Fonetyka

- znasz cechy głosek
- odróżniasz samogłoski od spółgłosek
- przyporządkowujesz głoskom cechy: dźwięczność, nosowość, twardość
- znasz pojęcia: głoska, sylaba, akcent, zestrój akcentowy, kadencja, nagłos, wygłos
- określasz upodobnienia fonetyczne pod względem dźwięczności
- określasz ich miejsce występowania (nagłos, wewnątrz wyrazu, wygłos, między wyrazami)
- wskazujesz uproszczenia grup spółgłoskowych
- odróżniasz akcent wyrazowy od zdaniowego
- zgodnie z zasadami wymowy poprawnie akcentujesz wyrazy na ostatnią, przedostatnią, 3 lub 4 sylabę od końca.